

ECT aktualitātes: 2023. gada maijs

A. Lielās palātas nolēmumi

1. [Sanchez v. France](#)

Pieteikums Nr. 45581/15, 2023. gada 15. maijs

Kriminālsods politikim par naida runu saturošu trešo personu komentāru neizdzēšanu no savas Facebook lapas nerada vārda brīvības pārkāpumu

Sprieduma teksts (angļu val.): <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-224928>

Juridiskais kopsavilkums (angļu val.): <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=002-14074>

Preses relīze (angļu val.): [Grand Chamber judgment Sanchez v. France - Applicant's conviction for not promptly deleting unlawful comments on Facebook](#)

Pieteicējs bija pilsētas mērs un kandidāts vietēja mēroga vēlēšanās. Viņš savā publiski pieejamajā Facebook lapā publicēja kritisku komentāru par savu politisko oponentu. Divi viņa partijas biedri pievienoja komentārus, kuros sasaistīja politisko oponentu un viņa draudzeni ar islāma, narkotiku un prostitūcijas ekspansiju. Kad pieteicēja un abu komentāru autoru uzmanība tika vērsta uz to, ka šie izteikumi iespējams uzskatāmi par naida noziegumu, viens no komentētājiem savu komentāru 24 stundu laikā izdzēsa. Savukārt pieteicējs savā lapā ievietoja aicinājumu komentētājiem uzraudzīt savu komentāru saturu, taču citas darbības neveica. Nacionālā tiesa notiesāja gan abus komentāru autorus, gan pieteicēju par naida kurināšanu pret personu dēļ tās piederības etniskai grupai, tautībai, rasei vai reliģijai. Atbilstoši Francijas likumiem personai, kura ir atbildīga par vietnes kontu (šeit – Facebook lapu), bija paredzēta tāda pati atbildība kā komentāru autoriem, ja viņa nebija rīkojusies nekavējoties pēc uzzināšanas par naidu rosinošiem komentāriem. Pieteicējs tika sodīts ar naudassodu 3000 *euro* apmērā. Viņš sūdzējās ECT par vārda brīvības pārkāpumu (Konvencijas 10. pants). Nedz palāta, nedz Lielā palāta pārkāpumu nekonstatēja.

Šajā lietā ECT pirmo reizi vērtēja sociālo tīklu lietotāju atbildību par komentāriem, kurus rakstījušas trešās personas. ECT tālāk attīstīja lietā “[Delfi AS v. Estonia](#)” (Lielās palātas 2015. gada 16. jūnija spriedums, pieteikums Nr. 64569/09) nodibinātos principus, kas bija piemēroti attiecībā uz interneta ziņu portālu. *Sanchez* lietā ECT koncentrējās uz pienākumiem un atbildību, kas jāuzņemas politiķiem, kad tie izmanto sociālos tīklus vēlēšanu kampaņu ietvaros.

ECT norādīja, ka konta turētājs nevar būt brīvs no atbildības, kaut arī atbildībai jābūt dalītai starp visiem iesaistītajiem – sociālās vietnes īpašnieku (*host*), vietnes konta turētāju (*account holder*), kurš publicē rakstus un viedokļus, un lietotājiem (*users*), kuri pievieno komentārus. ECT uzskatīja, ka vietnes īpašniekam (t.i. Facebook) vai vietnes konta turētājam (t.i. pieteicējam, kurš bija atbildīgs par Facebook lapu) bija ieteicams veikt kaut nelielu iesūtīto komentāru moderēšanu vai filtrēšanu, lai saprātīgā laikā nodrošinātu prettiesisku komentāru dzēšanu. Vietnes konta turētājam ir pienākums rīkoties veidā, kāds no viņa ir saprātīgi sagaidāms.

Vietnes konta turētāja atbildības izvērtēšanai ECT piemēroja šādus kritērijus:

1. Komentāru raksturs un konteksts (šajā gadījumā tie saturēja naida runu, kuras ietekme pieaug vēlšanu kontekstā);
2. Automātiska filtrēšana un sākotnēja moderācija (nebija pieejami);
3. Datplūsmas apmērs (ja apmērs ir liels, tad nepieciešami ievērojami resursi, lai nodrošinātu efektīvu uzraudzību; šajā gadījumā bija pievienoti tikai 15 komentāri);
4. Izvēle padarīt Facebook “sienu” publiski pieejamu visiem (no vienas puses, šādu izvēli nevar kritizēt, no otras – tā palielina pārmērīgu un nepieklājīgu komentāru risku);
5. Zināšana par prettiesiskajiem komentāriem (kaut arī pieteicējs tika ātri informēts par konkrētajiem komentāriem, viņš neveica to moderāciju);
6. Reaģēšanas ātrums (vietnes konta turētājam nevar pārmest to, ka viņš nereaģēja ātrāk par vienu no autoriem, kurš savu komentāru dzēsa 24 stundu laikā, taču pārējie komentāri bija pieejami vēl mēnesi pēc to ievietošanas);
7. Vietnes konta turētāja statuss (šajā gadījumā ne tikai politiķis vēlšanu kampaņas kontekstā, bet arī tiešsaistes saziņas stratēģijas speciālists ar digitālām priekšzināšanām; personas atpazīstamība un pārstāvētība (*notoriety and representativeness*) nosaka atbildības līmeni).

Izvērtējot pamattiesību ierobežojuma samērīgumu, ECT balstījās uz konkrētajā situācijā piemērojamo atbildības līmeni. Proti, tā norādīja, ka vietējam politiķim un kandidātam vietēja mēroga vēlēšanās ir augstāks atbildības līmenis par privātpersonu ar zemu atpazīstamību un pārstāvētību. Vienlaikus vietējam politiķim šis atbildības līmenis ir zemāks nekā valsts mēroga politiķim, kura vārdiem ir lielāks svars un ietekme, kā arī pieejami lielāki resursi, lai darbotos ar sociālo mediju platformām.

Visbeidzot, ECT atgādināja, ka apsvērumi par “atvērinošo efektu”, ko sankcija rada citiem sociālo platformu lietotājiem, nav attiecināmi uz naida runu vai aicinājumu uz vardarbību tādā pašā mērā kā tas būtu citās izteiksmes situācijās. Šādos gadījumos krimināltiesiska rakstura sankciju piemērošana pati par sevi nebūtu pretrunā Konvencijai. ECT norādīja arī, ka pieteicējam piemērotais 3000 *euro* sods nebija atstājis negatīvas sekas uz pieteicēja politisko karjeru un nebija radījis “atvērinošu efektu” attiecībā uz viņa izteiksmes brīvību.

B. Būtiskākie palātu nolēmumi

2. [S.P. and Others v. Russia](#)

Pieteikumi Nr. 36463/11 u.c., 2023. gada 2. maijs (vēl nav galīgs)

Cietumos pastāvoša neformāla cietumnieku hierarhija (kastu sistēma) rada spīdzināšanas aizlieguma pārkāpumu un uzliek valstīm pienākumu to risināt sistēmiski

Sprieduma teksts (angļu val.): <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-224435>

Juridiskais kopsavilkums (angļu val.): <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=002-14063>

Preses relīze (angļu val.): [Judgment S.P. and Others v. Russia - Government failure to deal with inhuman treatment of so-called outcast prisoners](#)

Šī ir pirmā lieta, kurā ECT aplūkoja Krievijas cietumu sistēmā pastāvošo neformālo cietumnieku hierarhiju jeb kastu sistēmu. Lieta ir balstīta uz vienpadsmit savstarpēji nesaistītiem pieteikumiem, kurus iesnieguši cietumnieki no dažādiem, savstarpēji attāliem cietumiem, bet kuru apraksts par neformālajiem noteikumiem, pēc kuriem cietumniekiem jāvadās, bija ļoti saskanīgs.

Krievijas penitenciārajā sistēmā cietumnieki ir iedalīti četrās kastās – privileģētajos (*авторитеты* vai *блатные*); kārtības ieviesējos (*козлы* vai *красные*); vīros, pie kuriem pieder vairums ieslodzīto (*мужики*); un viszemākajā kategorijā, kas Krievijā tiek citastarp dēvēta par “nepieskaramajiem” vai “gailēniem” (*петухи, опущенные, обиженные*) (Latvijā šo grupu sauc par “kreisajiem”). Pieteikumu iesniedzēji bija nokļuvuši šajā zemākajā kategorijā, kurā cietumnieki tiek ierindoti dažādu iemeslu dēļ, kā, piemēram, notiesāšana par konkrēta vieda nodarījumiem, citu noziedznieku nodošana, uzvedība cietumā u.c. Atrašanās šajā kastā ietvēra fizisku un sociālu segregāciju. “Nepieskaramajiem” bija ļauts pārvietoties, ēst, gulēt un sēdēt tikai atsevišķās, visneērtākajās zonās, viņiem bija jāēd ar īpašiem, cauriem galda piederumiem, turklāt zemākas kvalitātes ēdiens. Viņiem tika ierobežota vai liegta piekļuve tādiem cietuma resursiem, kā dušas, medicīniskās aprūpes telpa un zāles, televizora un atpūtas telpa u.c.. Viņiem bija jāveic cietuma “netīrie” darbi, kā tualesu un dušu mazgāšana, pagalmu tīrīšana. Viņiem bija aizliegts pieskarties vai pat tuvoties citiem cietumniekiem, jo šāds kontakts varētu “aplīpināt” otru cietumnieku, un šā iemesla dēļ arī viņš varētu nonākt zemākajā kategorijā. Šī sistēma tika uzturēta ar vardarbības draudiem vai ar reālu fizisku un seksuālu vardarbību no pārējo ieslodzīto puses. Turklāt šo sistēmu akceptēja un pat veicināja arī cietumu administrācijas, un valsts nespēra nekādus soļus, lai situāciju mainītu.

Noskaidrojot lietas faktus, ECT apstiprināja pieteicēju sniegto versiju. Tā atzīmēja sarežģītību, kas saistīta ar neoficiālas, bet sistēmiskas cietumnieku *de facto* hierarhijas konstatēšanu. Tomēr, pirmkārt, tā ņēma vērā pieteicēju sniegto skaidrojumu detalizēto raksturu un savstarpējo saskanīgumu, neraugoties uz to, ka pieteicēji nebija saistīti un sodus izcietā dažādās ieslodzījumu vietās. Otrkārt, ECT balstījās uz pieteicēju iesniegtajiem materiāliem no dažādiem ārējiem avotiem, kā publisko novērotāju ziņojumi (ieskaitot Eiropas Padomes Spīdzināšanas novēršanas komisijas novērojumus) un akadēmiķu pētījumi. Treškārt, ECT ņēma vērā arī Krievijas valdības skaidrojumu trūkumu. Uz šīs bāzes ECT konstatēja, ka neformāla cietumnieku hierarhija patiešām bija pastāvējusi un ka pieteicēji bija bijuši piederīgi tās zemākajai grupai. ECT norādīja arī, ka, lai gan dažādi cietumnieku grupējumi un uzvedības kodeksi, kas balstīti uz neformālām normām, ir salīdzinoši izplatīta prakse cietumos dažādās pasaules valstīs, šāda neformāla hierarhija ir izteikta Krievijas penitenciārās sistēmas sastāvdaļa, un tās izcelsme meklējama piespiedu darba nometnēs Krievijas Impērijā un Padomju Savienībā.

Vērtējot, vai konstatētā izturēšanās ietilpst Konvencijas 3. pantā definētā spīdzināšanas aizlieguma tvērumā, ECT visupirms norādīja, ka fiziska un seksuāla vardarbība un tās draudi bija metode, ar kuru kastu sistēma tika uzturēta. Pat ja ne visi pieteicēji bija pieredzējuši fizisku vai seksuālu vardarbību, vardarbības draudi bija izstumto

cietumnieku dzīves nepārtraukta sastāvdaļa. Pazemojums, ko tas radīja, bija uzskatāms par pazemojošu izturēšanos. Papildus tam patvaļīgie ierobežojumi, norobežošana no citiem, aizliegums tuvoties pārējiem ieslodzītajiem dēļ pasludinātā riska, ka tie varētu tikt “aplipināti”, spiešana darīt “netīros” darbus u.c. bija dehumanizējoša prakse, kas balstīta uz priekšstatu, ka atsevišķi cilvēki ir mazvērtīgāki un nav vienlīdzīgas attieksmes un cieņas vērti. Šīs prakses radītā sociāla izstumšana un marginalizācija radīja nopietnas psiholoģiskas sekas. ECT norādīja arī uz šīs stigmatas pastāvīgumu, jo savs statuss kastu sistēmā ieslodzītajiem bija jāatklāj, arī pārejot uz citu cietumu (riskējot ar smagu sodu) un to nevarēja mainīt arī ilgstoša uzturēšanās ieslodzījumā. ECT konstatēja, ka šī situācija pārsniedz apcietinājumam nenovēršami piemītošo ciešanu līmeni un veido necilvēcīgu un pazemojošu izturēšanos Konvencijas 3. panta izpratnē.

ECT tālāk vērtēja valsts atbildības apjomu šādā situācijā. Krievijas valdība uzsvēra, ka pieteicēji nebija iesnieguši sūdzības cietuma administrācijā, tādēļ tie nevarēja gaidīt, ka cietuma darbinieki viņus aizsargātu. Savukārt ECT savu pieeju balstīja uz valsts pienākumu pasargāt ieslodzītos no vardarbības cietumnieku vidū (citastarp atsaucoties uz 2013. gada 29. oktobra spriedumu lietā “[D.F. v. Latvia](#)”, pieteikums Nr. 11160/07).

Neformālās cietumnieku hierarhijas fenomens Krievijas cietumu sistēmā bija izplatīts un labi zināms. Daži pieteicēji savu statusu cietuma administrācijai bija pauduši, attiecībā uz citiem tas bija acīmredzams un reizēm pat dokumentēts. Tā kā Krievijas valdībai bija zināms (vai tai bija jāzina) risks, ar ko pieteicēji diendienā saskārās, tai bija jāsniedz skaidrojums par soļiem, ko tā ir spējusi, lai pieteicēju neaizsargātību risinātu.

Visupirms cietuma administrācijai un darbiniekiem bija jānodrošina cietušo aizsardzība pret vardarbību. Krievijas cietumu sistēmā tamlīdzīgas darbības netika veiktas. Nenotika uzraudzība vai klasifikācija, kas saturētu pārbaudi par viktimizācijas un vardarbības riskiem. Netika veiktas arī darbības, lai nodrošinātu, ka potenciālie varmākas un potenciālie cietušie netiek izmitināti kopā. Krievijā nebija vienotas politikas attiecībā uz to, kā sodāmi ieslodzītie, kas bijuši vardarbīgi pret citiem ieslodzītajiem, un vardarbība cietumos netika uztverta nopietni, cietuma darbinieki netika tai sagatavoti. Turklāt valsts iestādēm nebija arī rīcības plāna, lai šo problēmu risinātu strukturālā līmenī, un tās nespēja norādīt arī uz efektīviem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Ievērojot problēmas strukturālo raksturu, tādi individuāli līdzekļi kā izmeklēšanas uzsākšana, pagaidu ievietošana “drošā vietā” vai pārceļšana uz citu iestādi nevarētu likvidēt varas struktūras, kas bija neformālās cietuma hierarhijas pamatā, un pieteicēju subordinēto un izstumto vietu tajā. Valsts ieslodzījuma vietu politikas dokumenti pat neidentificēja cietuma hierarhiju kā problēmjaucējumu. ECT secināja, ka Krievija nebija spējusi nekādus soļus, lai pasargātu pieteicēju no necilvēcīgas un pazemojošas izturēšanās, kas saistīta ar viņu atstumto cietumnieku statusu, turklāt tiem arī nebija pieejami efektīvi tiesību aizsardzības līdzekļi. Attiecīgi ECT konstatēja spīdzināšanas un necilvēcīgas un pazemojošas izturēšanās aizlieguma un tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzības līdzekli (Konvencijas 3. un 13. pants) pārkāpumus.

2019. gada 10. jūlijā ECT Latvijas valdībai komunicēja lietu arī par kastu sistēmu Latvijas cietumos – “[D v. Latvia](#)”, pieteikums Nr. 76680/17, iesniegts 2017. gada 25. oktobrī. Kastu sistēmas apraksts un ieslodzījuma vietu amatpersonu attieksme pret to ir ļoti tuvi Krievijas lietā aprakstītajai. Tomēr Latvijas gadījumā pieteicējs bija vērsies administratīvajās tiesās, kas gan kastu sistēmas pastāvēšanu, gan pieteicēja piederību tās zemākajai grupai bija konstatējušas. Tomēr administratīvajās tiesās pieteicēja kompensācijas pieteikumu bija noraidījušas, balstoties uz argumentu, ka pieteicējs savu sūdzību nebija pietiekami individualizējis.

3. [Mestan v. Bulgaria](#)

Pieteikumi Nr. 24108/15, 2023. gada 2. maijs (vēl nav galīgs)

Aizliegums politiskās kampaņas laikā lietot minoritāšu tautības valodu pārkāpj tiesības uz vārda brīvību

Sprieduma teksts (franču val.): <https://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=001-224437>

Juridiskais kopsavilkums (angļu val.): <https://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=002-14062>

Preses relīze (angļu val.): [Judgment Mestan v. Bulgaria - Violation of freedom of expression of candidate in parliamentary elections who was penalised for speaking Turkish while campaigning](#)

Politiskās partijas līderim tika uzlikts apmēram 250 eiro liels administratīvais sods par to, ka vēlēšanu kampaņas laikā viņš teicis runu sava elektorāta valodā – turciski. Bulgārijas vēlēšanu likums noteica absolūtu aizliegumu vēlēšanu kampaņas laikā lietot jebkādu citu valodu, izņemot valsts valodu. Pieteicējs sūdzējās par tiesību uz vārda brīvību aizskārums (Konvencijas 10. pants). ECT šo sūdzību izskatīja, sasaistot to ar tiesībām uz brīvām vēlēšanām (Konvencijas Pirmā protokola 3. pants).

ECT norādīja, ka attiecībā uz valodu lietojumu valstīm ir plaša rīcības brīvība, ievērojot vēsturiskos, lingvistiskos, reliģiskos, kultūras u.c. faktoros. Tomēr saistībā ar politisko runu un it īpaši priekšvēlēšanu laikā valstu rīcības brīvība ir šaurāka.

Bulgārijas likumā ietvertais absolūtais aizliegums liedza tiesām veikt pilnvērtīgu izvērtējumu, un to veiktā pārbaude aprobežojās ar pārbaudi par to, vai politiskā uzruna patiešām bija teikta valodā, kas nebija Bulgārijas valsts valoda. Šo absolūto aizliegumu jau bija kritizējušas citas starptautiskas institūcijas – Vispārējās konvencijas par nacionālo minoritāšu aizsardzību Konsultatīvā komisija, Venēcijas komisija un EDSO Demokrātisko institūciju un cilvēktiesību birojs.

ECT uzsvēra, ka turku valoda bija pieteicēja dzimtā valoda, turklāt viņa teiktā runa bija adresēta tieši šai minoritāšu grupai, kurai turku valoda bija labāk saprotama par bulgāru valodu. Uzsverot plurālismu un cieņu pret minoritātēm, ECT konstatēja tiesību uz vārda brīvību pārkāpumu.

4. [Zaghini v. San Marino](#)

Pieteikums Nr. 3405/21, 2023. gada 11. maijs (vēl nav galīgs)

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiskācija un pieteicēja nespēja to atgūt kriminālprocesā pret trešajām personām nepārkāpj tiesības uz īpašumu

Sprieduma teksts (angļu val.): <https://hudoc.echr.coe.int/?i=001-224580>

Juridiskais kopsavilkums (angļu val.): <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=002-14071>

Itālijā tika ierosināta krimināllieta, kurā pieteicējs tika turēts aizdomās par naudas atmazgāšanu un citiem saistītiem nodarījumiem. Pēc sadarbības lūguma saņemšanas Sanmarīno tiesa notiesāja pieteicēja tēvu un divas trešās personas, kā arī konfiscēja gandrīz 2 miljonus *euro*, kas piederēja pieteicējam. Sanmarīno spriedums kļuva galīgs attiecībā uz tēvu un vienu trešo personu. Savukārt Itālijā krimināllieta tika izbeigta noilguma dēļ, un attiecīgi tika noņemts arests minētajai naudas summai, kas piederēja pieteicējam. Pieteicējs nesekmīgi centās atgūt naudu, ko bija konfiscējušas Sanmarīno tiesas.

Pamatojoties uz Konvencijas Pirmā protokola 1. pantu (tiesības uz īpašumu), pieteicējs apgalvoja, ka konfiskācija bija nelikumīga vai nepamatota un ka viņam nebija pieejami efektīvi tiesību aizsardzības līdzekļi, lai to apstrīdētu.

ECT atzina, ka ierobežojums bija paredzēts likumā un tam bija legītīms mērķis – cīņa pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu. Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana tieši apdraud tiesiskumu un Eiropas Padomes konvencijas uzliek dalībvalstīm šajā jomā dažādus pienākumus. Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai citu noziegumu rezultātā iegūtas peļņas atņemšana personai notika saskaņā ar tiesām piešķirtajām pilnvarām. Turklāt atmazgātās naudas konfiskācija bija paredzēta, lai (i) novērstu atkārtotu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu un (ii) nepieļautu šādu līdzekļu tālāku apriti ekonomikā. Abi šie mērķi atbilda starptautiskajiem standartiem.

Attiecībā uz tāda īpašuma konfiskāciju, kas saistīts ar smagiem noziegumiem, ECT neprasa pierādīt īpašuma nelikumīgo izcelsmi “ārpus saprātīgām šaubām”. Samērīguma testam Pirmā protokola 1. panta kontekstā pietiek ar pierādījumiem, kam tiesa piešķir lielāku ticamību (*proof on a balance of probabilities*), vai kas norāda uz lielu varbūtību par līdzekļu nelikumīgu izcelsmi kopsakarā ar pašas personas nespēju pierādīt pretējo. Konkrētajā lietā nekas neliecināja, ka tiesas konfiscējamo summu nebūtu samazinājušas, ja kāds no apsūdzētajiem būtu pierādījis, ka vismaz daļai šo līdzekļu bijusi likumīga izcelsme. Pieteicējs sūdzējās arī par to, ka viņš nebija piedalījies Sanmarīno procesā, tomēr neviens no apsūdzētajiem, kuriem viņš bija uzticējis savus līdzekļus, nebija aicinājis viņu kā liecinieku, turklāt arī viņš pats procesa gaitā nebija lūdzis, lai viņu uzklausu. Konvencijas Pirmā protokola 1. pants neprasīja, lai šādos naudas atmazgāšanas procesos “īstie īpašnieki” tiktu uzklausīti, un iespēja vērsties pie autoritātēm pēc kriminālprocesa noslēgšanās šādu nodarījumu gadījumā bija pietiekama.

Lēmumu par konfiskāciju pieteicējs apstrīdēja deviņus gadus pēc tā pieņemšanas. Neskatoties uz to, viņa sūdzība tika rūpīgi izskatīta, un viņam tika paskaidrots, ka Itālijas tiesas lēmums, ar kuru pieteicēja mantai uzliktais arests tika atcelts, nevarēja ietekmēt Sanmarīno tiesu lēmumu par naudas līdzekļu konfiskāciju. Pieteicējs nebija apgalvojis, ka ir labticīga trešā puse un nebija pierādījis naudas likumīgo izcelsmi, kaut arī kopumā viņam bija dota saprātīga iespēja (*reasonable opportunity*) aizstāvēt savas intereses.

Līdz ar to tiesības uz īpašumu (Konvencijas Pirmā protokola 1. pants) konkrētās lietas apstākļos nebija pārkāptas.

5. Ghadamian v. Switzerland

Pieteikums Nr. 21768/19, 2023. gada 9. maijs (vēl nav galīgs)

Atteikums izsniegt uzturēšanās atļauju gados vecai personai, kura ilgstoši dzīvojusi valstī, pārkāpj valsts pozitīvos pienākumus tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību kontekstā

Sprieduma teksts (franču val.): <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-224558>

Juridiskais kopsavilkums (angļu val.): <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=002-14068>

Preses relīze (angļu val.): [Judgment Ghadamian v. Switzerland - authorities' refusal to grant the applicant a residence permit for pensioners - violation of the right to respect for private life](#)

Pieteicējs ir dzimis 1940. gadā. Viņš ieeļoja Šveicē 1969. gadā, apprecējās, viņam piedzima divi dēli, vēlāk viņš izšķīrās. Laikā no 1988. līdz 2004. gadam viņš tika notiesāts par vairāku noziegumu izdarīšanu ar kopējo cietumsodu uz pieciem gadiem, un 1999. gadā tika pieņemts tiesas lēmums viņu izraidīt no valsts uz pieciem gadiem. Iestādes nesekmīgi centās izpildīt izraidīšanas rīkojumu 2000., 2003. un 2011. gadā. 2015. gadā pieteicējs lūdza atcelt izraidīšanas rīkojumu un piešķirt viņam pastāvīgās uzturēšanās atļauju saistībā ar pensionēšanās vecuma sasniegšanu. Tas tika atteikts, jo pieteicējs kopš 2002. gada valstī dzīvoja nelikumīgi. 2018. gadā iestādes viņam atkal lika pamest valsti, bet pieteicējs turpina dzīvot valstī nelikumīgi, un tagad viņam ir 83 gadi.

Pieteicējs sūdzējās ECT par to, ka atteikums viņam piešķirt uzturēšanās atļauju un izraidīšanas rīkojums pārkāpj Konvencijas 8.pantu. ECT skatīja šo lietu no valsts pozitīvo pienākumu viedokļa tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību aspektā. Pieteicējs nevarēja atsaukties uz "ģimenes dzīvi", jo starp vecākiem un viņu pieaugušajiem bērniem nevarēja pastāvēt ģimenes dzīve, ja vien nav pierādījumu par īpašiem savstarpējas atkarības elementiem (kuru šajā lietā nebija).

ECT piekrita valdībai, ka pieteicēja izraidīšanai bija legītims mērķis – sabiedriskās kārtības nodrošināšana. Turklāt viņš nebija rīkojies labticīgi, izvairīdamies iesniegt savu pasi, kad iestādes centās viņu izraidīt no valsts. Tomēr pastāvēja sekojoši apstākļi, kurus ECT ņēma vērā pozitīvā pienākuma izvērtējumā: (i) pieteicējs bija dzīvojis valstī ilgu laiku – 49 gadus līdz brīdim, kad viņa lūgums par uzturēšanās atļauju tika noraidīts, un viņš šeit bija izveidojis ģimeni un emocionālas saites, turklāt pats bija cienījamus gados; (ii) nebija skaidra viņa saikne ar Irānu, viņa izcelsmes valsti; (iii) kopš 2005. gada pieteicējs smagus noziegumus izdarījis nebija; (iv) valsts iestādes nebija rīkojušās uzcītīgi 20 gadu garumā, kuru laikā centās izraidīt pieteicēju no valsts; (v) Augstākā tiesa nebija padziļināti vērtējusi Konvencijas 8. panta kritērijus un visus lietas aspektus.

Neskatoties uz rīcības brīvību, atsakoties izdot uzturēšanās atļauju, iestādes nebija sasniegušas taisnīgu līdzsvaru starp konkurējošajām interesēm, piešķirot pārmērīgu nozīmi sabiedrības interesēm. Līdz ar to bija pieļauts tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību (Konvencijas 8.pants) pārkāpums.

6. Supergrav Albania Shpk v. Albania

Pieteikums Nr. 20702/18, 2023. gada 9. maijs (vēl nav galīgs)

Termiņa konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitīšana no Augstākās tiesas gala nolēmuma pieņemšanas dienas, nevis no tā izsniegšanas dienas, ir pretrunā tiesībām pieeju konstitucionālajai tiesai

Sprieduma teksts (angļu val.): <https://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=001-224794>

Pieteicējas sabiedrības tiesvedībā pret pašvaldības policiju par zaudējumu atlīdzību Augstākās tiesas gala lēmums tika pieņemts 2016. gada 28. janvārī. Atbilstoši Albānijas normatīvajam regulējumam informācija par Augstākās tiesas sēdi netika paziņota pusēm, bet tika publiskota tiesas telpās un mājas lapā, turklāt likums neparedzēja gala nolēmuma izsniegšanu. Pieteicējas sabiedrības lietā nebija tiesas sēdes, un tā par gala nolēmumu tika informēta 2017. gada 26. septembrī pēc rakstveida pieprasījuma iesniegšanas. Pieteicēja sabiedrība iesniedza konstitucionālo sūdzību, bet Konstitucionālā tiesa četru mēnešu termiņu skaitīja no Augstākās tiesas lēmuma pieņemšanas, nevis izsniegšanas dienas, un secināja, ka termiņš bija nokavēts. Pieteicēja sabiedrība iesniedza sūdzību ECT par tiesību uz pieeju tiesai pārkāpumu.

ECT norādīja, ka procesuālie termiņi tiek noteikti, lai nodrošinātu pienācīgu tiesas spriešanu un ievērotu tiesiskās drošības principu. Tomēr tiem ir jāatbilst samērīguma prasībām. ECT atkārtoja savā praksē nostiprināto principu, ka pusēm jābūt tiesībām iesniegt sūdzību no brīža, kad tās var efektīvi novērtēt tiesas nolēmumu, kas skar to tiesības vai intereses. Pretējā gadījumā tiesas varētu būtiski ierobežot sūdzības iesniegšanas termiņu vai pat padarīt pārsūdzību neiespējamu, novilcinot nolēmuma izsniegšanu.

ECT uzskatīja, ka pie iepriekšējā regulējuma, kas paredzēja divu gadu termiņu konstitucionālās sūdzības iesniegšanai, varēja būt pieļaujams, ka no pieteicējiem tiek sagaidīts, ka viņi paši uzzinās par Augstākās tiesas nolēmumiem, pārbaudot tās mājas lapu. Tomēr jaunais četru mēnešu termiņš bija pārāk īss, lai prasītu no pieteicējiem, ka viņi Augstākās tiesas pamatojumu noskaidro paši, konsultējot tās mājas lapu. Šajā kontekstā ECT ņēma vērā arī to, ka starp rezolutīvās daļas un pilna lēmuma teksta pieņemšanas bieži bija laika nobīde.

Līdz ar to ECT secināja, ka veids, kādā Albānijas Konstitucionālā tiesa bija skaitījusi termiņu konstitucionālās sūdzības iesniegšanai bija liedzis pieteicējam tiesības uz pieeju Konstitucionālajai tiesai (Konvencijas 6. pants).

7. Buhuceanu and Others v. Romania

Pieteikumi Nr. 20081/19 u.c., 2023. gada 2. maijs (vēl nav galīgs)

Valstīm ir pienākums nodrošināt viendzimuma pāru attiecību juridisku atzīšanu un aizsardzību

Sprieduma teksts (angļu val.): <https://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=001-224774>

Juridiskais kopsavilkums (angļu val.): <https://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=002-14087>

Preses relīze (angļu val.): [Judgment Buhuceanu and Others v. Romania - Failure to provide any legal recognition of same-sex relationships](#)

Šī ir pirmā lieta, kurā, atsaucoties uz lietu “[Fedotova and Others v. Russia](#)” (Lielās palātas 2023. gada 17. janvāra spriedums, pieteikumi Nr. 40792/10 u.c.) un tajā nodibināto pienākumu atzīt un aizsargāt viendzimuma pāru attiecības, tika konstatēts pārkāpums attiecībā uz citu valsti.

Rumānijas lieta bija balstīta uz 21 viendzimuma pāru pieteikumu. Viņu visu lūgumi reģistrēt partnerattiecības bija noraidīti, jo Rumānijas tiesību sistēmā pastāvēja tikai viena attiecību reģistrācijas forma – laulība starp vīrieti un sievieti. Atsevišķu deputātu mēģinājumi to mainīt Parlamentā bija cietuši neveiksmi, un valdība nebija norādījusi uz nolūkiem normatīvo regulējumu grozīt, lai paredzētu viendzimuma pāru oficiālu atzīšanu un izveidotu juridisko režīmu, kas nodrošinātu viņu aizsardzību. Tieši otrādi, valdība argumentēja, ka juridiskās atzīšanas un aizsardzības neparedzēšana viendzimuma pāriem bija attaisnojama, lai sargātu dominējošās intereses (*prevailing interests*).

Viendzimuma pāriem nebija pieejas virknei sociālo un civilo tiesību, kas bija pieejamas laulātiem pāriem, tādās jomās kā īpašums, uzturlīdzekļi, mantojums. Attiecībā uz valdības argumentu, ka šīs garantijas varētu regulēt ar civiltiesisku darījumu palīdzību, ECT norādīja, ka šie apsvērumi bija nekonkrēti, turklāt šāda argumentācija ECT praksē jau iepriekš bija noraidīta. Turklāt heteroseksuālā vairākuma noraidošā attieksme nevar ņemt vērā pāru pieteicēju interesi uz viņu attiecību atzīšanu un aizsardzību. Viendzimuma pāru attiecību atzīšana laulības institūtam kaitēt nevar.

Līdz ar to ECT konstatēja, ka Rumānija bija rīkojusies ārpus savas rīcības brīvības ietvariem un nebija ievērojusi savu pozitīvo pienākumu nodrošināt pieteicēju tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību.

C. Nolēmumi lietās pret Latviju

8. [Gaponenko v. Latvia](#)

Lēmums, pieteikums Nr. 30237/18, 2023. gada 23. maijs

Ievērojot, ka Krievija ir Latvijas kaimiņvalsts, kas iebrukusi Gruzijā un Ukrainā, apcietinājuma piemērošana par izteikumiem, kas sludina vardarbību starp krievvalodīgajiem un Latvijas valsti vai kodolkaru starp Krieviju un NATO, nenonāk pretrunā tiesībām uz brīvību vai tiesībām uz vārda brīvību

Lēmuma teksts (angļu val.): <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-225555>

Preses relīze (angļu val.): [Decision Gaponenko v. Latvia - Application concerning remand for hostile social-media posts threatening Latvia inadmissible](#)

Saistībā ar pieteicēja publikācijām Facebook vietnē periodā no 2017. gada augusta līdz 2018. gada aprīlim tika uzsākts kriminālprocess par darbībām, kas vērstas pret Latvijas Republikas valstisko neatkarību, suverenitāti, teritoriālo vienotību, valsts varu vai valsts iekārtu, kā arī par darbībām, kas vērstas uz nacionālā, etniskā, rasu vai reliģiskā naida vai nesaticības izraisīšanu (Krimināllikuma 80. un 78. pantī). Savās publikācijās pieteicējs bija citastarp paudis atbalstu Krievijas īstenotajai politikai attiecībā uz Latviju, izplatījis apgalvojumus par nacisma uzplaukumu Latvijā, mudinājis Latvijas etniskos krievus uz vardarbīgu pretdarbību, lai iegūtu politisku autonomiju, sludinājis, ka Latvijā tūlītēji sagaidāms genocīds pret krievvalodīgajiem, kā arī kodolkarš starp Krieviju un NATO. Šī kriminālprocesa ietvaros pieteicējam uz četriem mēnešiem kā drošības līdzeklis bija piemērots apcietinājums. Tas bija balstīts uz pamatotām

aizdomām, ka attiecīgie nodarījumi ir izdarīti, un apsvērumu, ka cits drošības līdzeklis nevarētu novērst citu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu.

Sūdzība tika komunicēta valdībai 2019. gadā ar jautājumiem par potenciāliem tiesību uz brīvību (Konvencijas 5. pants) un tiesību uz vārda brīvību (Konvencijas 10. pants) pārkāpumiem. Tagad ECT ar lēmumu ir atzinusi abas sūdzības par nepieņemamām.

Attiecībā uz tiesībām uz brīvību ECT piekrita, ka konkrētās lietas apstākļos nacionālās iestādes bija varējušas secināt, ka pastāv pamatotas aizdomas par minēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu. Šim kritērijam ir jāizpildās apvienojumā ar vēl kādu citu apcietinājuma piemērošanas pamatu, un nacionālās tiesas kā vienīgo apsvērumu bija norādījušas to, ka citi drošības līdzekļi nevarētu novērst atkārtotu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu. ECT norādīja, ka šis apcietinājuma pamats nav izmantojams vispārējas prevencijas nolūkos, tomēr konkrētās lietas apstākļos secināja, ka nacionālās tiesas nebija šo kritēriju piemērojušas patvaļīgi. ECT secināja arī, ka ar apcietinājuma piemērošanu saistītās procesuālās garantijas bija ievērotas.

Saistībā ar sūdzību par tiesībām uz vārda brīvību ECT atstāja neatbildētu jautājumu, vai šajā lietā būtu piemērojams Konvencijas 17. pants, kas aizliedz tiesības izmantot ļaunprātīgi ar mērķi likvidēt vai sašaurināt Konvencijā garantētās tiesības un brīvības, jo jebkurā gadījumā sūdzība bija atzīstama par acīmredzami nepieņemamu.

ECT atzina, ka apcietinājums bija uzskatāms par tiesību uz vārda brīvību ierobežojumu, tomēr tas bija atbilstošs Konvencijas 5. panta prasībām un tādējādi bija noteikts ar likumu un vērst uz leģitīma mērķa sasniegšanu (nekārtību vai noziedzības novēršanu). Vērtējot ierobežojuma samērīgumu, ECT īpaši uzsvēra sociāli politisko kontekstu un Latvijas kā Krievijas robežvalsts statusu pie apstākļiem, kuros Krievija jau bija iebrukusi Gruzijā un Ukrainā. Svarīgākie apsvērumi ir formulēti šajā rindkopā:

“43. Turning to the general context and the circumstances of the present case, the Court considers that they are substantially different from those in all the Turkish cases cited above. Firstly, without wishing to prejudge the merits of a possible future complaint under Article 10 (see paragraph 44 below), the Court notes the specific sensitive socio-political context underlying the applicant’s publications. It appears that in his successive Facebook entries the applicant had spoken *inter alia* of allegedly imminent violent conflicts between the Latvian State and its Russian-speaking residents and international armed conflict escalating into a nuclear war between the member States of NATO (including Latvia) and the Russian Federation. In this regard, the Court cannot overlook the fact that Latvia is a neighbouring country of Russia which, by the material time, had already invaded parts of Georgia (see *Georgia v. Russia* (II) [GC], no. [38263/08](#), §§ 36-39, 21 January 2021) and acquired military and political control over parts of Ukraine (see *Ukraine v. Russia (re Crimea)* (dec.) [GC], nos. [20958/14](#) and [38334/18](#), §§ 315-49, 16 December 2020, and *Ukraine and the Netherlands v. Russia* (dec.) [GC], nos. [8019/16](#), [43800/14](#), and [28525/20](#), §§ 690-97, 30 November 2022). In these circumstances, it should be noted that the exact purpose cited by the Regional Court as the ground for the applicant’s detention was the need to prevent repetition of such publications which might *prima facie* constitute crimes defined by domestic law as serious, directed against the vital components of the State’s constitutional order, and committed by means of online publications accessible to a large audience (see, *mutatis mutandis*, *Savva Terentyev v. Russia*, no. [10692/09](#), § 79, 28 August 2018). In the eyes of the Court, in the light of the specific circumstances of the case which must be viewed in their entirety (see paragraphs 5-9 above), this ground does not seem to be arbitrary or manifestly unreasonable. Secondly, the Court attaches particular importance to the relatively short duration of the impugned measure (four months and three days; compare and contrast with *Mehmet Hasan Altan*, cited above, § 198, *Tuncer Bakırhan*, cited above, § 78, and *Öğreten and Kanaat v. Turkey*, nos. [42201/17](#) and [42212/17](#), § 114, 18 May 2021), to the

existence of a periodic judicial review, and to the fact that the applicant was immediately released after the investigating judge had found that the detention was no longer justified. In these circumstances, the Court accepts that the interference was “necessary in a democratic society” to attain its legitimate aim. This aspect of the applicant’s complaint is therefore manifestly ill-founded within the meaning of Article 35 § 3 (a) of the Convention.”

Līdz ar to ECT arī šo sūdzību atzina par acīmredzami nepieņemamu.

2023. gada 3. februārī ECT komunicēja citu lietu pēc Gaponenko kunga pieteikuma (pieteikums Nr. 39755/22) par viņa notiesāšanu par līdzīgām publikācijām 2015. gadā. Pieteicējam tika piespriests desmit mēnešu nosacīts cietumsods. Šajā lietā ECT valdībai uzdeva jautājumu par potenciāliem tiesību uz vārda brīvību pārkāpumiem (Konvencijas 10. pants).

9. Šteina v. Latvia

Komitejas lēmums, pieteikums Nr. 7463/17, 2023. gada 11. maijs

Mediķu nolaidības gadījumos pirms vēršanās ECT ir jāizsmel civiltiesiskais tiesību aizsardzības līdzeklis, ceļot prasību pret slimnīcu

Komitejas lēmuma teksts (angļu val.): <https://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=001-225243>

Pieteicējas tēvs bija pacients psihiatriskajā slimnīcā. Viņš nomira pēc kautiņa ar citu pacientu. Kriminālprocesā pret šo otru pacientu tika konstatēts, ka viņš šos miesas bojājumus, kas izraisījuši nāvi, bija nodarījis, atrodoties nepieskaitāmības stāvoklī. Otrs kriminālprocess par potenciālu nolaidību no psihiatriskās slimnīcas darbinieku puses tika izbeigts noziedzīga nodarījuma sastāva trūkuma dēļ. Veselības inspekcijas konstatētie pārkāpumi nebija pamats kriminālatbildības konstatēšanai, jo šiem pārkāpumiem nebija cēloniskā sakara ar pacienta nāvi. Pieteicēja ECT sūdzējās, ka valsts nav izpildījusi savus materiālos un procesuālos pienākumus, kas izriet no tiesībām uz dzīvību (Konvencijas 2. pants).

Atsaucoties uz secinājumiem, kas izdarīti 2018. gada 16. oktobra lēmumā lietā “[Dumpe v. Latvia](#)” (pieteikums Nr. 71506/13, 62.-76. punkts), ECT trīs tiesnešu komitejas sastāvā norādīja, ka pastāvēja pamatotas izredzes, ka pieteicējai izdosies saņemt kompensāciju (*the applicant had a reasonable prospect of success*) par mediķu nolaidību, ceļot civilprasību pret slimnīcu. Tā kā šo tiesību aizsardzības mehānismu pieteicēja nebija izmantojusi, viņas sūdzība tika noraidīta tiesību aizsardzības līdzekļu neizmantošanas dēļ.

10. Dalvy v. the 47 Member States

Lēmums, pieteikums Nr. 61548/21, 2023. gada 23. maijs

Eiropas Padomes dalībvalstis ir atbildīgas par to, lai tribunāls, kas izveidots Eiropas Padomes iekšējo strīdu izskatīšanai, atbilstu Konvencijas prasībām; šī atbilstība tiek prezumēta, ja vien netiek konstatēta “acīmredzama neatbilstība”

Lēmuma teksts (franču val.): <https://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=001-225554>

Pieteicēja bija Eiropas Padomes darbiniece, par kuru Eiropas Padomes iekšējās specializētās struktūrvienības bija atzinušas, ka viņa ir bijusi morālas vajāšanas upuris un piešķirušas viņai 10,000 eiro kompensāciju. Pieteicēja šo lēmumu bija pārsūdzējusi Eiropas Padomes Administratīvajā tribunālā, prasot papildu pārkāpumu konstatējumu un augstāku kompensāciju. Viņas sūdzība tika noraidīta.

Pieteicēja iesniedza sūdzību ECT pret visām (tajā laikā) 47 Eiropas Padomes dalībvalstīm – tajā skaitā Latviju – par tiesību uz taisnīgu tiesu (Konvencijas 6. pants) pārkāpumu. Viņa norādīja, ka Eiropas Padomes Administratīvajā tribunālā par tiesnešiem gandrīz vienmēr tiek nozīmēti bijušie ECT tiesneši un pastāv risks, ka tie izskatīs lietu, ko iesniedzis Sekretariāta darbinieks, ar ko viņi kopā strādājuši vai par ko viņi ir dzirdējuši. Arī pieteicējas lietu bija skatījusi tiesnese, ar kuru viņa bija tikusies savas karjeras laikā. Pieteicēja uzskatīja, ka Eiropas Padomes dalībvalstis nebija izpildījušas savu pienākumu nodrošināt, ka viņas sūdzība tiks izskatīta procedūrā, kas atbilst Konvencijas 6. panta prasībām.

ECT uzskatīja, ka šai sūdzībai ir divas šķautnes. Ciktāl sūdzība bija iesniegta par Eiropas Padomes Administratīvā tribunāla lēmumu kā tādu, sūdzība neietilpa dalībvalstu jurisdikcijā un tika noraidīta kā nepieņemama dēļ neatbilstības *ratione personae*.

Savukārt ciktāl, ievērojot argumentus par sistēmiskajiem trūkumiem, sūdzība attiecās uz dalībvalstu atbildību par darbībām, ko tās veic caur dalību starptautiskās organizācijās, ECT piemēroja principus, ko tā attiecina uz sūdzībām par darbībām caur dalību citās starptautiskās organizācijās. Proti, tā atsaucās uz prezumpciju par to, ka Konvencijas prasības tiek ievērotas, ja vien šī prezumpcija netiek atspēkota ar konstatējumu par acīmredzamu neatbilstību (*insuffisance manifeste*) Konvencijas prasībām.

Konkrētajā gadījumā ECT novērtēja Eiropas Padomes Administratīvā tribunāla tiesnešu iecelšanas kārtību, kā arī pamatojumu, kas pieteicējai bija sniegts, noraidot viņas iesniegto atstāšanās lūgumu, un konstatēja, ka acīmredzama neatbilstība nav saskatāma. Līdz ar to sūdzība par objektīvas tiesu sistēmas neesamību Eiropas Padomes ietvaros tika noraidīta kā acīmredzami nepamatota.

D. Komunicētās lietas pret Latviju

1. SIA Tavex v. Latvia

Pieteikums Nr. 36219/19, iesniegts 2019. gada 3. jūlijā, komunicēts 2023. gada 26. maijā

Publiskotā informācija: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-225421>

Sūdzība ECT ir iesniegta par tiesvedības ilgumu nodokļu strīdā, kas jau desmit gadus un piecus mēnešus tiek skatīts administratīvajās tiesās. Tiesvedība vēl nav noslēgusies. Valdībai tika jautāts, vai šajā lietā ir ievērotas tiesības uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā atbilstoši Konvencijas 6. pantam un vai pieteicējai attiecībā uz šo sūdzību bija pieejami efektīvi tiesību aizsardzības līdzekļi, kā to prasa Konvencijas 13. pants.

2. Edvins Trēgers v. Latvia

Pieteikums Nr. 22440/22, iesniegts 2022. gada 19. aprīlī, komunikēts 2023. gada 26. maijā

Publiskotā informācija: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-225420>

Sūdzība ir iesniegta par sociālās aprūpes centra iemītnieka aizturēšanu uz vairākām stundām policijas mašīnā un pēc tam sociālās aprūpes centra ēkā, kam sekoja noplatināšana policijas iecirknī liecinieka statusā. Kopumā pieteicēja tiesības pārvietoties tika ierobežotas uz piecām ar pusi stundām. Pret iesaistītajiem policistiem tika uzsākts kriminālprocess par dienesta pilnvaru pārsniegšanu, kura ietvaros pieteicējs tika atzīts par cietušo. Tomēr nacionālās tiesas secināja, ka pieteicēja brīvība nav bijusi atņemta, attaisnoja policistus un noraidīja pieteicēja kompensācijas prasību.

ECT ir uzdevusi valdībai jautājumus, vai pieteicēja brīvības ierobežojumi ir atzīstami par viņa brīvības atņemšanu Konvencijas 5. panta izpratnē un, ja tā, tad uz kuru brīvības atņemšanas juridisko pamatu tie tika balstīti. Tāpat ECT uzdeva jautājumu par brīvības atņemšanas attaisnojāmību un par tiesībām saņemt kompensāciju nelikumīgas brīvības atņemšanas gadījumā.